

VAROAS

Nr. 46-47

2014-2016

IVARAS

Žurnalas Tautos ir Žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuvybei

Nr. 46-47, 2014-2016

Isteigtas 1889 m.

Redaktorė:

Audronė Viktorija Škiudaitė

Vilnius

K 947.45
Va-303

ISSN 2029-4018

Maketavo Daumantas Girininkas

© Audronė Viktorija Škiudaitė

1 viršelyje: Partizano Tautvydo tėvūnijos, Klevo būrio vado Andriaus Žemaičio (1929-1951) vienintelis partizaniškas portretas, darytas Jasaičių namuose Medginių kaime, Joniškio r., Žeimelio miško, pro kurį partizanai keliaudavo į Latviją, fone. Iš Laimos Žemaitytės Padauskienės foto archyvo

Marijampolės Petro Kraučiušo
viešoji biblioteka (Vytauto g. 20)
Informacijos skyrius Nr. 70
Invent. Nr. A/9390

TURINYS

Leidėjų žodis	5
<i>Datos ir įvykiai</i>	
Audronė V.Škiudaitė. Partizano Radvilos būrio žuvimas	7
Būrio sudėtis paskutiniuju laikotarpiu.....	7
Dėl Joniškio-Linkuvos rajonuose veikusios Partizano Tautvydo tėvūnijos struktūros	8
Žinios apie paskutiniuosius Klevo būrio partizanus	12
Jonas Kilčiauskas-Dėdė, Mercuras	12
Merkio, Normos, Maironio ir Narsutaičio žūtis.....	20
Karolis Galiauskas-Mėnulis.....	20
Prisiekę vienas kitam partizanai Šlėga ir Viesulas.....	26
Linksmi jaunuoliai Gegužis ir Kukutis.....	33
Muzikos mokyklos moksleivio Juozo Žiurlio žūtis.....	40
Teodoras Veinoras-Barysas	41
Trumpas idealisto Andriaus Žemaičio-Radvilos, Kariūno gyvenimas	42
Partizanai Juozas Činga ir Jonas Beltė-Kaštonas.....	50
Okupuotame krašte partizanai buvo vienintelė teisėta valdžia	52
Klevo būrio teritorija ir veiklos pėdsakai	56
Klevo (arba Radvilos) būrio rėmėjai ir ryšininkai	61
Pasipriešinimo Pašvitinio ir Žeimelio apylinkėse pradžios etapas	75
Išdavikai	88
Partizanų buitis.....	92
A.Žemaičio sesers Laimos Žemaitytės Padarauskienės prisiminimai ...	96
Iš Andriaus Žemaičio, partizano Radvilos dienoraščio, 1950-1951 m.	101
Gyvenimo aprašymas (rašytas suėmus).....	120
Konferencija „Lietuvos mokykla ir istorinė atmintis“	125
Irena Degutienė. Viskas prasideda nuo jauno žmogaus ugdymo.....	126
Audronius Ažubalis. Didžiausi mūšiai dėl istorinės atminties vyksta mokykloje	127
Žygimantas Pavilionis. Istorija yra ir užsienio politika, ir gynyba, ir pasipriešinimas, ir ekonomika, ir energetika.....	129
Valentinas Stundys. Ar (ir kokią) kuriame Lietuvos istorinės atminties politiką?	130
Saulius Jurkevičius. Ar kokybiškai mokoma(si) istorijos šiandieninėje Lietuvos mokykloje?	136
Rimantas Jokimaitis. Istorinė atmintis ir mokykla	140
Dr. prof. Alvydas Jokubaitis. Kodėl liberalams nereikia politinės istorijos?	145
Rezoliucija	151
Konferencija „Karas po karo: 1944-ieji – partizaninio pasipriešinimo pradžia“	153

Edita Jankauskienė. 1944-ieji – partizaninio karo pradžia	154
Norbertas Černiauskas. Partizanas ir žemė.....	160
Rezoliucija	165
Konferencija „Lietuvos gyventojų sovietinio genocido organizatoriai ir vykdytojai: istorinis, moralinis ir teisinis atsakomybės įvertinimas“	166
Jonas Burokas. Sovietinio genocido Lietuvoje įvertinimo ir pasmerkimo link.....	167
Algimantas Zolubas. Komunistinį paveldą būtina įvertinti, įvardinti, pasmerkti	172
Jonas Burokas. LKP nusikalstama veikla turi būti įvardinta ir pasmerkta teisės aktu.....	175
Audronius Ažubalis. Istorinė atmintis palikta savieigai	177
Dr. Algimantas Liekis. LKP vaidmuo įtvirtinant okupacinį režimą ir valstybingumo praradimą 1918-1990 m.....	179
Birutė Burauskaitė. Lietuvos vaikai – 1948-ųjų tremtiniai	184
Prof. Ona Voverienė. Sovietų nusikaltimai – karo, terorizmo, represijų ir genocido – žmogiškumo aspektu.....	187
Vytautas Zabielskas. Lietuvos kariuomenės dvasinis ir fizinis sunaikinimas, prievartinė mobilizacija.....	191
Kun. Robertas Grigas. Lietuvos okupacija ir ateizmas: dvasinis tautos ir tikinčiųjų genocidas.....	197
Petras Girdzijauskas. Prievartinis laisvų Lietuvos ūkininkų įbaudžiavinimas.....	203
Šarūnas Valentinavičius. LKP veikla pirmaisiais atkurtos nepriklausomybės metais (1990-1993).....	206
Vytautas Zabiela. Tarptautinis Vilniaus visuomeninis tribunolas „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ ir jo taša po 15 metų.....	208
Dr. Zita Šličytė. Komunistinis genocidas po įstatymo priedanga	213
Plk. Arūnas Dudavičius. 1941 m. Birželio sukilimas Lietuvoje ir jo įteisinimas valstybės aktais.....	219
Algirdas Endriukaitis. Lietuva susitraukia kaip Honorės de Balzako Šagrenės oda Moriso Ravelio bolero tempu	225
Rezoliucijos	235
<i>Gyvenimas ir idėjos</i>	
Zigmas Tamakauskas. Lietuvos himno istorija	246
Danutė Jokimaitytė. Tėtis	253
Algimantas Žukauskas. Pokaris Raišupyje.....	281
Danutė Žukauskaitė Jokūbaitienė. Partizanai	305
Antanas Bajerčius. Ešalonas Nr. 97921	307
Algirdas Kanauka. Admirolo A. Mahano idėjų reikšmė geopolitikoje ..	313
<i>Kudirkaičiai</i>	
Irena Aleksejenkienė. Misija – būti kudirkaičiu	319
Danutė Blėkienė. Eilėraščiai.....	323

Leidėjų žodis

„Varpas“ pasirodo dvigubas, po trejų metų pertraukos (45 nr. pasirodė 2013 m.) ir tik mecenatės Teresės Povilaitytės Kučienės iš Lemonto, Illinois, JAV, dėka. Prievolę tęsti žurnalo leidimą ji prisiėmė savo vyro a.a. Antano Kučio, ilgamečio „Varpo“ redaktoriaus išėivijoje, atminimui. Teisininkas A.Kučys varpininkų filisterių vardu žurnalą leido nuo 1965 m., 43 metus, iki mirties 2009 m., buvo ir daugelio tekstų autorius, ir redaktorius, ir idėjų generatorius, ir aukų rinkėjas. Tik tuomet – prieš 10-40 metų – buvo daugiau varpininkų, kurie prie žurnalo leidimo galėjo prisidėti aukomis. O redaktoriaus darbas, žinoma, buvo iš idėjos ir neapmokamas. Tekstai buvo rašomi ir redaguojami traukinyje, pakeliui iš darbo namo ir kitu atliekamam nuo visuomeninių ir namų rūpesčių laiku. Dar gyvas būdamas žurnalą perdavė į Lietuvą ir paliko viltį, kad jis bus tęsiamas.

Lietuvoje žurnalas leidžiamas taip pat visuomeniniais pagrindais. Čia šiuo metu egzistuoja du „Varpo“ žurnalai – kartą per mėnesį pasirodantis pokario partizanų (Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos mažesnės apimties mėnraštis, redaktorius A. Zolubas) palikuonis, ir šis – retkarčiais pasirodantis pokariu leistas išėivijoje. Leidėjai varpininkai filisteriai tarėsi tęsią Vinco Kudirkos pradėtąjį „Varpą“. Stengiamės tradiciją išlaikyti.

Šiame „Varpo“ numeryje ypač daug dėmesio skiriama pokario partizanų temai, o numeris dedikuojamas Šiaurės Lietuvoje, Joniškio-Linkuvos rajonuose, veikusios Partizano Tautvydo tėvūnijos Klevo būrio paskutiniems partizanams, kuriems vadovavo buvęs Višeikių pradinės mokyklos jaunas mokytojas Andrius Žemaitis-Radvila, minint jo ir draugų žūtis 65-metį.

Skelbiame trijų konferencijų („Karas po karo: 1944-ieji – partizaninio pasipriešinimo pradžia“, 2014-12-10; „Lietuvos gyventojų sovietinio genocido organizatoriai ir vykdytojai: istorinis, moralinis ir teisinis atsakomybės įvertinimas“, 2015-05-22; „Lietuvos mokykla ir istorinė atmintis“, 2015-11-18) medžiagą susisiejančiomis temomis, pluoštelį prisiminimų apie partizaninį judėjimą Suvalkijoje bei tremties epizodą, prisimename poetą Gediminą Jokimaitį, atiduodame duoklę ir pačiam Vincui Kudirkai – nagrinėjame Lietuvos himno istoriją bei pagal susidariusią tradiciją suteikiame tribūną jo pasekėjams – vienai jauniausių Lietuvos jaunimo organizacijų – jauniems kudirkaičiams, kurių steigimą taip pat inicijavo varpininkas iš pašaukimo Antanas Kučys.

Ir tiesa, ir šviesa mūs žingsnius telydi.

-Eui-

„VARPO“ ŽURNALO LEIDIMUI AUKOJO

Teresė Kučienė a.a. Antano Kučio atminimui – 1579,24 eu

Algirdas Kanauka – 100 dol.

Danutė Blėkienė – 28,96 eu

Gražina Pilkauskienė – 28,96 eu

VARPAS

2014-2016 m.

„Varpo“ redakcija:

Vilnius, LT 04110

Architektų 64-40

tel. 8685 71957

el.paštas: audronesk@hotmail.com

Spausdino UAB „Baltijos kopija“

Kareivių 13B, Vilnius

Tinklapis internete www.kopija.lt

El. paštas info@kopija.lt

Tiražas 200 egz.

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka

000241941

K947.45
Va-303

The BELL – Lithuanian Journal; established in 1889

...čia, Marijampolės rajone, buvusiame Raišupio kaime, kadais virė Žukauskų šeimos gyvenimas. Dabar pasitiko tik tėvų sodinti ąžuolai ir pasveikino iš jų gegutė... Sėdi Algimantas ir jo sesuo Danutė, viduryje – Algimanto anūkas Balys, už jo – Algimanto žmona, taip pat Danutė. Nuotrauka – Neringos Žukauskaitės (Algimanto dukros)